

28 TEMMUZ DÜNYA HEPATİT GÜNÜ (2025)

Hepatit nedir?

Hepatit, karaciğerin iltihaplanmasıyla seyreden hastalıklar için kullanılan genel bir ifadedir. Karaciğer; kandaki zararlı maddeleri temizlemek, besin depolamak, sindirime yardımcı olmak gibi pek çok önemli görevi üstlenir. Karaciğer iltihaplandığı zaman bu görevleri sağlıklı bir karaciğer gibi etkili bir şekilde yerine getiremez. Hepatitin en sık sebebi virüslerdir. Birçok virüs hepatit hastalığına neden olabilir. Ancak en sık neden Hepatit A, Hepatit B ve Hepatit C virüsleridir. Bunlara ek olarak aşırı alkol kullanımı, bazı toksinler, ilaçlar ve hastalıklar hepatit hastalığına neden olabilir.¹

Hepatit neden önemlidir?

Viral hepatitler, karaciğer kanseri ve karaciğer sirozu gibi sağlık sorunlarına neden olarak her yıl yaklaşık 1,3 milyon ölüme neden olmaktadır. Aşılama, erken tanı ve tedavide sağlanacak iyileşmelerle 2030 yılına kadar 2,8 milyon insanın hayatının kurtarılabilceği öngörülmektedir.^{2,3}

Hepatit nasıl bulaşır?

Viral hepatitlerin bulaşma yolları birbirinden farklıdır. Hepatit B, vücut sıvılarıyla temas aracı, korunmasız cinsel ilişki, doğum sırasında anneden bebeğe geçiş ve kan yoluyla bulaşabilirken, Hepatit C kan yoluyla Hepatit A ise enfekte gıdaların tüketilmesi ve enfekte suların içilmesiyle bulaşır.⁴

Hastalığın belirtileri nelerdir?

Viral hepatitler hiçbir belirti göstermeden de seyredebileceği gibi halsizlik, ateş, iştahsızlık, bulantı, idrar renginde koyulaşma, ciltte veya gözde sararma ile de seyredebilir. Belirtilerin şiddeti kişiden kişiye farklılık gösterebilir.^{4,5}

Hastalığı nasıl önleriz?

Hepatit önlenebilir bir hastalıktır. Alınacak bazı önlemlerle hastalığın bulaşmasını önlemek mümkündür.

- ✓ Aşılama: Hepatit A ve B'yi önleyen aşılar bulunmaktadır.
- ✓ Hijyen kurallarına dikkat etmek: Hepatit A enfekte gıdaların tüketilmesi ve enfekte suların içilmesiyle bulaşır. Tuvaletten ve yiyeceklere dokunmadan önce ve sonra sabun ve su ile el yıkamak hastalığı önlemede etkilidir.

¹ [Internet] <https://www.cdc.gov/hepatitis/about/index.html> Erişim:22.7.2025.

² [Internet] <https://www.who.int/campaigns/world-hepatitis-day/2025/key-messages> Erişim:23.7.2025.

³[Internet]<https://who.canto.global/v/IHRHBG6AEM/album/PIULR?viewIndex=0&column=image&id=91p3b3e2e56ob87s5piv2ddg02> Erişim:23.7.2025.

⁴ [Internet] <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/hepatitis> Erişim:23.7.2025.

⁵ [Internet] https://www.who.int/health-topics/hepatitis#tab=tab_2 Erişim:23.7.2025.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-71)

- ✓ Güvenli cinsel ilişki: Kondom kullanımı
- ✓ Kişisel temizlik ve bakım malzemelerini ortak kullanmamak
- ✓ Dövme, kulak delme, akupunktur gibi girişimsel uygulamalarda tek kullanımlık steril malzemeler kullanmak.^{4,6}

Dünya Hepatit Günü nedir? Bu yıl (2025) hangi konu öne çıkmaktadır?

Her yıl 28 Temmuz, Dünya Hepatit Günü olarak kutlanmaktadır. Bu özel gün hepatit hakkında farkındalık oluşturmak, önleme, erken tanı ve tedavi olanaklarına dikkat çekmek amacıyla belirlenmiştir. Bu yıl (2025) tema **“Ortadan Kaldıralım”** şeklinde ilan edilmiştir. Bu yılın teması, hepatitin ortadan kaldırılabilmesi için önündeki mali, sosyal ve sistemik engellerin ortadan kaldırılmasına vurgu yapmaktadır. Hepatitin ortadan kaldırılmasıyla hepatit ilişkili karaciğer kanseri de önlenmiş olacaktır. Kronik Hepatit B ve C önlenebilir hastalıklardır. Belirti göstermeden ilerleyip karaciğer hasarına hatta kansere neden olabilen kronik Hepatit B ve C aşılama ve güvenli enjeksiyon uygulamaları ile önlenebilir. 2030 yılına kadar ulusal sağlık sistemlerindeki iyileşmelerle hepatitin bir halk sağlığı sorunu olmaktan çıkarılması hedeflenmektedir.^{7,8}

Neler yapabiliriz?

Hepatitin ortadan kaldırılması için toplumun, politika yapıcılarının ve sağlık otoritelerinin birlikte hareket etmesi büyük önem taşır. Kampanyanın başarısı her düzeyde katılımıla mümkündür.

Toplum için

- ✓ Yenidoğan bebeklere doğumdan sonra ilk 24 saat içinde hepatit B aşılarının yaptırılması
- ✓ Erken tanı ve tedavi konusunda sağlık uzmanlarına başvurulması
- ✓ Doğru ve güvenilir bilgilerin çevreyle paylaşılması

Politika yapıcılar için

- ✓ Farkındalık kampanyalarını desteklenmesi
- ✓ Hepatit B aşısının yaygınlaştırılması
- ✓ Güvenli enjeksiyon uygulamalarının standardize edilmesi
- ✓ Uygun maliyetli tanı ve tedavi hizmetlerinin birinci basamak sağlık hizmetlerinde sağlanması
- ✓ Her kesimden paydaşın kampanyaya katılımının teşvik edilmesi

Sağlık otoriteleri için

- ✓ Erken tanı ve tedaviye öncelik verilmesi
- ✓ Dezavantajlı grupların sağlık hizmetlerine erişiminin arttırılması
- ✓ Hizmetlerin yerel düzeyde sağlanması
- ✓ Ana-çocuk sağlığı programlarına hepatitin önlenmesinin dahil edilmesi²

⁶ [Internet] https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/bulasici-hastaliklar-ve-erken-uyari-db/Dokumanlar/Sunumlar/TVHKP_Okullarda_Viral_Hepatitlerin_Onlenmesi.pdf Erişim:23.7.2025.

⁷ [Internet] <https://www.who.int/campaigns/world-hepatitis-day/2025> Erişim:23.7.2025.

⁸ [Internet] <https://www.who.int/campaigns/world-hepatitis-day> Erişim:23.7.2025.